

INTERNE JAARREKENING 2015

N.V. HAVENBEHEER SURINAME

FIN/JJ/ 1APRIL 2016

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

INHOUDSOPGAVE

1. ALGEMEEN.....	3
2. BESPREKING VAN HET RESULTAAT	5
3. BESPREKING FINANCIËLE POSITIE.....	12
3.1 Algemeen.....	12
3.2 Financiële positie	13
3.3 Liquiditeit en solvabiliteit	15
4. FISCALE POSITIE.....	17

BIJLAGEN

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2015	18
2. WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2015.....	20
3. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2015	21
4. TOELICHTING GRONDSLAGEN BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING	22
4.1 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2015.....	27
4.2 TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2015	39
5. OVERIGE GEGEVENS.....	42
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	44

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

1. ALGEMEEN

De omzet van de vennootschap bedroeg in het boekjaar USD 16.070.979 (2014: USD 15.581.618). Dit is een reële positieve groei ten opzichte van 2014 van USD 489.361 of te wel 3,1 procent. De totale bedrijfslasten inclusief waardevermindering van de Haven Nickerie en financiële lasten is ten opzichte van 2014 met een bedrag groot USD 1.936.717 of te wel 9,8 procent toegenomen van USD 19.760.672 naar USD 21.697.389. Door deze ontwikkeling is er in het boekjaar sprake van een nettoverlies van USD 5.626.410 (2014: nettoverlies USD 4.179.054).

De toename van de omzet in het boekjaar is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van verhuur van opslagfaciliteiten alsook een tariefsaanpassing van deze opbrengstencategorie per 15 oktober 2015 en de toename van de opbrengstencategorie liggelden. De grootste opbrengstencategorie verwerkingsheffing is in het boekjaar vrijwel stabiel gebleven ten opzichte van het vorige boekjaar.

De toename van de totale bedrijfslasten in het boekjaar is voornamelijk toe te schrijven aan de toevoeging van de voorziening voor de onderstandsgenieters en de medische kosten na pensionering van het personeel en de post onderhoud en reparatie gebouwen, terreinen en infrastructuur. Hoewel de post bijzondere waardevermindering van de Haven Nickerie en de post voorziening debiteuren in het boekjaar zijn afgenomen heeft de vrijgevallen voorziening voor baggerwerken van de Nickerierivier in het vorige boekjaar bijgedragen aan de toename.

In het boekjaar zijn de volgende infrastructurele projecten gereedgekomen en overgeboekt van de post onderhanden werken naar de post materiële vaste activa:

- Bouw van de aanmeersteiger te Albina.
- Aanleggen van terreinen voor de opstapeling van lege containers fase 1 + 1a.
- Aanleggen van terreinen voor de opstapeling van lege containers fase 2.

Per ultimo van het boekjaar waren de volgende infrastructurele projecten nog onderhanden:

- Verbindingsweg van de reeferstation naar de kade.
- Bouw van een reefercontainer opslagplaats.
- Verharden van het gebied rond de stripping shed.
- Aanleg van opslagterrein ten zuiden aan de Abattoirweg (fase 2).
- Bouw van de kade en grondverbetering te Bacovensteiger.

Met uitzondering van de bouw van de aanmeersteiger te Albina zijn alle overige projecten gefinancierd door de aannemer.

In het vorige boekjaar is een aanvang gemaakt met de upgrading van onze interne software systemen. Het financieel software pakket Exact Globe is per 1 januari 2015 officieel in gebruik genomen.

In het vorige boekjaar startte de werkzaamheden voor de vervanging van het logistieke pakket FinSol door een nieuw pakket genaamd xPort. In september 2016 is het acceptatiecertificaat van de software door partijen getekend. De voorbereidingen voor de verdere uitbouw naar een Port Community Systeem (PCS) zijn na de acceptatie in volle gang. Met betrekking tot het PCS is met het Ministerie van Buitenlandse Zaken overeengekomen dat de financiering hiervan uit de kredietlijn met India zal plaatsvinden. In het komende boekjaar zal ook de vervanging van het HRM pakket ter hand worden genomen. Ten aanzien van het automatiseringsnetwerksysteem is er in de maand januari 2015 een inventarisatie uitgevoerd en zal waar nodig upgrading plaatsvinden en vervanging van hardware van met name de servers aangezien deze hun economische levensduur reeds hebben bereikt.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

De financiële positie van de vennootschap vertoonde per ultimo van het boekjaar het volgende beeld:

- De liquiditeitsratio (current ratio= vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden) nam significant af met 26 procent van 76 naar 50 procent.
- De solvabiliteitsratio (verhouding eigen vermogen met vreemd vermogen) nam significant af met 41 procent van 148 naar 107 procent.
- Het totaal vermogen (balanstotaal) nam significant toe met USD 9,0 miljoen van USD 127,8 miljoen naar USD 136,8 miljoen.
- De cash flow (nettowinst plus afschrijvingen plus langlopende voorzieningen) nam toe met USD 0,9 miljoen van 6,7 miljoen naar 7,6 miljoen.
- Het netto werkkapitaal (vlottende activa minus kortlopende schulden) nam significant af met USD 5,1 miljoen van negatief USD 3,0 miljoen naar negatief USD 8,1 miljoen.
- Het rendement (nettowinst ultimo van het boekjaar in procenten van het op lange termijn geïnvesteerd vermogen) nam af met 0,8 procent van negatief 3,6 procent naar negatief 4,4 procent.

In onderstaande overzicht wordt per categorie de (lading)volumes over het boekjaar weergegeven:

	2015	2014
<u>Aantal containers uitgedrukt in Teu's</u>		
Import	46.650	46.719
Export	<u>32.305</u>	<u>34.467</u>
Totaal	<u>78.955</u>	<u>81.186</u>
<u>Breakbulk uitgedrukt in vrachtonnen</u>		
Import	127.289	92.883
Export	<u>24.635</u>	<u>26.383</u>
Totaal	<u>151.924</u>	<u>119.266</u>
<u>Liquidbulk Oil Jetty uitgedrukt in metrieke tonnen</u>		
Import	253.309	242.695
Export	<u>18.929</u>	<u>36.603</u>
Totaal	<u>272.238</u>	<u>279.298</u>
<u>Voertuigen uitgedrukt in vrachtonnen</u>		
	<u>255.309</u>	<u>248.307</u>
<u>Koelcontainers uitgedrukt in aansluitingsuren</u>		
Import (20 en 40 ft containers)	146.539	113.814
Export (20 en 40 ft containers)	259.684	305.419
Precool (20 en 40 ft containers)	<u>3.633</u>	<u>2.468</u>
Totaal	<u>409.856</u>	<u>421.701</u>

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

In onderstaande overzicht wordt het aantal schepen dat onze havens in het boekjaar hebben aangedaan weergegeven:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<u>Aantal schepen die onze havens heeft aangedaan</u>		
Nieuwe Haven Paramaribo	1.026	1.116
Oil jetty	191	216
Haven Nickerie	<u>414</u>	<u>486</u>
Totaal	<u>1.631</u>	<u>1.818</u>

Bij de Nieuwe Haven Paramaribo gaat het voornamelijk om zeeschepen en Braziliaanse schoeners, bij de Oil jetty om olietankers en bij de Haven van Nickerie om doorvoerboten. Uit het bovenstaande overzicht blijkt dat er minder schepen al onze havens hebben aangedaan.

Vaststelling jaarrekening voorgaand boekjaar

De jaarrekeningen 2011 tot en met 2013 zijn op 18 november 2015 vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het nettoresultaat over 2011 van USD 940.597, het nettoresultaat over 2012 van USD 1.732.029 en het nettoresultaat over 2013 van USD 1.122.988 zijn volledig aan het algemeen reservefonds toegevoegd. Het negatief nettoresultaat over 2014 van USD 4.179.054 is in afwachting op het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in het eigen vermogen onder de post 'Onverdeeld resultaat voorgaand boekjaar' opgenomen.

2. BESPREKING VAN HET RESULTAAT

Het brutoresultaat, zijnde het resultaat na financiële baten en lasten en voor belasting, is in 2015 ten opzichte van het boekjaar 2014 afgenomen met USD 1.447.356 of te wel 34,6 procent (2014: afname van USD 5.933.723 of te wel 338,2 procent). Een vergelijking tussen de twee boekjaren geeft het volgende beeld weer van de ontwikkeling van het resultaat:

	2015		2014		Mutatie 2015-2014	
	USD	%	USD	%	USD	%
Bruto-omzet	16,070,979	100.0	15,581,618	100.0	489,361	3.1
Afschrijvingen	4,749,482	29.6	4,697,318	30.1	52,164	1.1
Personeelskosten	5,714,549	35.6	4,469,174	28.7	1,245,375	27.9
Bijzondere waardevermindering Haven Niki	7,032,042	43.8	7,583,575	48.7	(551,533)	(7.3)
Overige bedrijfskosten	2,975,556	18.5	1,574,291	10.1	1,401,265	89.0
Som der bedrijfslasten	<u>20,471,629</u>	<u>127.4</u>	<u>18,324,358</u>	<u>117.6</u>	<u>2,147,271</u>	<u>11.7</u>
Resultaat vóór financiële baten en lasten	(4,400,650)	(27.4)	(2,742,740)	(17.6)	(1,657,910)	60.4
Financiële baten en lasten	<u>(1,225,760)</u>	<u>(7.6)</u>	<u>(1,436,314)</u>	<u>(9.2)</u>	<u>210,554</u>	<u>(14.7)</u>
Resultaat na financiële baten en lasten	(5,626,410)	(35.0)	(4,179,054)	(26.8)	(1,447,356)	34.6
Belasting over gewoon bedrijfsresultaat	-	-	-	-	-	-
Nettowinst	<u>(5,626,410)</u>	<u>(35.0)</u>	<u>(4,179,054)</u>	<u>(26.8)</u>	<u>(1,447,356)</u>	<u>34.6</u>

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Algemeen

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat ten opzichte van het voorgaande boekjaar in 2015 zowel de omzet als de totale bedrijfslasten zijn toegenomen. De toename van de omzet bedroeg USD 489.361 of te wel 3,1 procent en de toename van bedrijfslasten inclusief een bijzondere waardevermindering bedroeg USD 2.147.271 gelijk aan 11,7 procent.

De financiële lasten namen af met USD 210.554 of te wel 14,7 procent, resulterende per saldo in een last van USD 1.225.760. Deze ontwikkelingen van de componenten van de resultatenrekening hebben geresulteerd in een afnemings van het brutoresultaat met USD 1.447.356 ten opzichte van het voorgaande boekjaar.

Bruto-omzet

De dienstverlening van de vennootschap gericht op import en export en landlordactiviteiten luiden voornamelijk in US-dollar. In het verslagjaar is er een reële bruto toeneming van USD 489.361 of te wel 3,1 procent (2014: toename USD 1.019.528 of te wel 6,1 procent) gerealiseerd.

In 2015 is de opbrengstengroep 'verwerkingsheffing' nagenoeg op hetzelfde niveau gebleven, bij de groep 'verhuur van ruimten' was er een toename van USD 508.812 of te wel 11,0 procent, bij de groep 'liggelden' een toename van USD 73.923 of te wel 10,2 procent, bij de groep 'koelcontaineropbrengsten' een afname van USD 29.827 of te wel 2,5 procent bij de groep 'opbrengst uit levering water en elektra' een toename van USD 17.642 of te wel 29,0 procent en bij de groep 'overige opbrengsten' een afname van USD 24.772 ofwel 17,0 procent en bij de groep 'Nickerie' bedroeg de afname USD 55.339 of te wel 43,6 procent.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten vertoonden in het verslagjaar in totaliteit een toeneming van USD 2.147.271 of te wel 11,7 procent (2014: toeneming van USD 5.435.794 of te wel 42,2 procent). De kostensoorten 'Afschrijvingen en Personeelskosten' vertonen een toename van in totaal USD 1.297.539, de kostensoort bijzondere waardevermindering Haven Nickerie vertoont een afname van USD 551.533, de kostensoort 'Onderhoud en reparatie, gebouwen en infrastructuur' vertoont een toename van USD 1.796.866 mede door de vrijval in 2014 van een bedrag groot USD 1.750.000 voor baggerwerken in de Nickerierivier, de kostensoorten 'Voorziening debiteuren en Overige algemene kosten' vertonen een afname van USD 550.600, terwijl van de overige 14 kostensoorten 5 een afname vertonen van in totaal USD 59.593 en 9 kostensoorten een toename van in totaal USD 214.592.

Hierna volgt een gedetailleerder beeld van de ontwikkeling van de bedrijfslasten gespecificeerd naar diverse kostencategorieën.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Kostenontwikkeling 2015 ten opzichte van 2014:

	2015	2014	Mutatie	
	USD	USD	USD	%
Afschrijvingen	4,749,482	4,697,318	52,164	1.1
Personeelskosten	5,714,549	4,469,174	1,245,375	27.9
Bijzondere waardevermindering Haven Nickeri	7,032,042	7,583,575	(551,533)	-7.3
Overige bedrijfskosten:				
Onderhoud en reparatie gebouwen, terreinen en infrastructuur	1,012,634	(784,232)	1,796,866	229.1
Training, opleiding en seminars	194,796	197,565	(2,769)	-1.4
Elektra/water	307,552	280,106	27,446	9.8
Diensten en adviezen van derden	108,070	86,388	21,682	25.1
Huisvestingskosten	147,285	122,823	24,462	19.9
Honorarium raad van commissarissen	78,289	80,340	(2,051)	-2.6
Gemeenschapsontwikkeling	211,993	132,873	79,120	59.5
Kantoorkosten	110,395	96,983	13,412	13.8
Aanhuur vaar en voertuigen	14,982	22,414	(7,432)	-33.2
Reis en verblijfskosten	12,342	50,875	(38,533)	-75.7
Representatiekosten	33,457	30,968	2,489	8.0
Communicatiekosten	60,220	45,374	14,846	32.7
Advertenties en reclamekosten	59,415	33,680	25,735	76.4
Transportkosten	40,652	49,460	(8,808)	-17.8
Accountantskosten	41,580	36,180	5,400	14.9
Voorziening debiteuren	252,450	620,955	(368,505)	-59.3
Overige algemene kosten	289,444	471,539	(182,095)	-38.6
	<u>20,471,629</u>	<u>18,324,358</u>	<u>2,147,271</u>	<u>11.7</u>

Onderstaand volgt een nadere uiteenzetting van de ontwikkelingen van de diverse kosten-categorieën.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten namen in 2015 met 1,1 procent of te wel USD 52.164 toe van USD 4.697.318 naar USD 4.749.482 (2014: afname USD 89.981 of te wel 1,9 procent). De voornaamste verklaring voor deze lastenstijging is dat deel afschrijvingen voor een bedrag van USD 185.075 hebben plaatsgevonden op de in het verslagjaar gereedgekomen projecten Haven Albina en de opslagplaatsen van lege containers fase 1+1a en 2. In het verslagjaar zijn de extra afschrijvingen van USD 110.707 in verband met het ontmantelen van de Zwarte peperloods komen weg te vallen.

Personeelskosten

De post 'personeelskosten' vertoont in het verslagjaar ten opzichte van boekjaar 2014 een toename van USD 1.245.375 of te wel 27,9 procent (2014: afname USD 217.733 of te wel 4,6 procent). In het verslagjaar is er een CAO loon- en salarisverhoging van 7,0 procent toegekend waarvan 3,5 procent in de vorm van een toelage welke in het volgende boekjaar in het salaris zal worden geïncorporeerd.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

De stijging van het kostencomponent 'loon, salarissen, vakantietoeslag, gratificaties en jubilea' met USD 255.255 werd gevormd door de stijging van respectievelijk de primaire lonen en salarissen met USD 187.398, van de vakantiegelden met USD 16.877, van de gratificatie-uitkering met USD 20.570 en van de jubileumuitkering met USD 30.410. De stijging van het kostencomponent 'kostenvergoedingen en toelagen' met USD 43.680 werd gevormd door de stijging van de posten kleding & schoeisel met USD 18.825 en van de ploegentoeslag met USD 26.563 en een afname van de posten vervoerskosten met USD 1.179 en de kostenvergoeding met USD 1.128. De kostencomponent medische kosten nam toe met USD 17,126 en de overige personeelskosten namen af met USD 27.880. In het verslagjaar is een bedrag van ca USD 905 duizend aan de voorzieningen voor medische kosten en onderstandsuitkeringen toegevoegd (2014: vrijval ca USD 118 duizend). De gemiddelde personeelskosten bedroegen in 2015 USD 30.397 per persoon bij een gemiddelde bemensing van 188 personen (2014: USD 24.289 bij een gemiddeld aantal personeelsleden van 184 personen).

Bijzondere waardevermindering Haven Nickerie

Sedert de oplevering van de Haven Nickerie in 2012 zijn de prestaties ver benedenmaats waardoor de financiële haalbaarheid in het geding is. De verwachting is dat de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde van Haven Nickerie. In verband hiermee is besloten om per ultimo 2014 alvast tot afwaardering over te gaan en wel voor een bedrag van USD 7.583.575 zijnde 50 procent van de boekwaarde per ultimo 2014 groot USD 15.167.150. Aangezien de levensvatbaarheid van deze haven onzekerder is geworden, heeft in het verslagjaar de volledige afwaardering plaatsgevonden. De afwaardering in het verslagjaar bedraagt USD 7.032.042 zijnde 50% van de boekwaarde per ultimo 2015 groot USD 14.064.084.

Overige bedrijfskosten

Deze kostenpost nam in het verslagjaar met USD 1.401.265 of te wel 89,0 procent toe van USD 1.574.291 in 2014 naar USD 2.975.556 (2014: afname USD 1.840.067 of te wel 53,9 procent). Binnen deze kostengroep is er echter sprake van toename alsook afname van kostensoorten, waarbij de toename groter was. De afname van de kosten is toe te schrijven aan kostenbesparende maatregelen door de vennootschap alsook aan afgenomen ondersteunende activiteiten bij de projecten in uitvoering. Ook de vrijval van de voorziening voor baggerwerken van de Nickerierivier in 2014 heeft aan de significante toename bijgedragen.

Onderstaand volgt een nadere uiteenzetting van de ontwikkelingen van de verschillende kostensoorten:

Onderhoud en reparatie gebouwen, terreinen en infrastructuur

Deze kostencategorie is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 1.796.866 of te wel 229,1 procent (2014: afname USD 1.795.793 of te wel 177,5 procent). In het vorige verslagjaar is een aanvang gemaakt met het vormen van een voorziening voor baggerwerkzaamheden voor de kade van het Nieuwe Haven Terminal in de Suriname rivier. Deze voorziening bedraagt jaarlijks USD 130.000 en zal gedurende 5 jaren worden gevormd. Tevens was in het vorige boekjaar een vrijval van de voorziening voor de baggerwerken van de Nickerierivier voor een bedrag van USD 1.750.000 omdat de vennootschap zich thans op het standpunt stelt dat slechts een gedeelte voor de kade voor haar rekening is.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Voor onderhoud van infrastructuur, kade en emplacement wordt jaarlijks USD 503.061 opgenomen in een voorziening voor groot onderhoud en is gebaseerd op 1 procent van de projectkosten van de 1^e fase van het rehabilitatieproject.

Training, opleiding en seminars

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 afgenomen met USD 2.769 of te wel 1,4 procent (2014: toename USD 28.343 of te wel 16,7 procent).

Electra en water

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 27.446 of te wel 9,8 procent (2014: afname USD 34.166 of te wel 10,9 procent). In het verslagjaar is de post 'Electra' toegenomen met USD 10.890, hetgeen is toe te schrijven aan de afgenomen export-activiteiten van koelcontainers en de verhoging van elektra in het laatste kwartaal van het verslagjaar. De kostenpost 'water' nam toe met USD 16.556 als gevolg van de verhoging van de water tarieven en de toename van leveringen van water aan schepen die onze haven hebben aangedaan. De kosten voor waterleveringen aan de schepen worden voor het bruto bedrag doorbelast aan de scheepsagenten.

Diensten en adviezen van derden

De kostenpost 'Diensten en adviezen van derden' is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 21.682 of te wel 25,1 procent (2013: afname USD 56.096 of te wel 39,4 procent). De toename in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan het inhuren van Neptune Maritime Consultancy voor de (her) calculatie van de opslagtarieven voor een bedrag van USD 13.900 en de betaling aan Mr. Kraag voor einddeclaratie's van de rechtszaken CSA, Coast Traders en Trailblazer voor een totaalbedrag van USD 12.646.

Huisvestingskosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2013 afgenomen met USD 24.462 of te wel 19,9 procent (2014: afname USD 25.175 of te wel 17,0 procent). De toename in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan het vrijvallen van een deel van de gereserveerde kosten voor huurwaarde belasting tot en met ultimo 2011 voor een bedrag van USD 24.040 in 2014.

Honorarium Raad van Commissarissen

Het honorarium van de Raad van Commissarissen is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 afgenomen met USD 2.051 of te wel 2,6 procent (2014: toename USD 7.051 of te wel 9,6 procent) als gevolg van het aantal raadsleden van 6 naar 5 in de maand november 2015 alsook wisselkoers invloeden.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Gemeenschapsontwikkeling

Deze kosten betreffen donaties en sponsoring aan de gemeenschap, alsmede het beleidsmatig ondersteunen van overheidsinstanties. Deze post is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 79.120 of te wel 59,6 procent (2014: toename USD 300 of te wel 0,2 procent). De toename is voornamelijk toe te schrijven aan een schenking voor de bouw van een speeltuin te Moengo voor een bedrag van ca USD 102.000 en een boek in verband met de inauguratie van de President van de Republiek Suriname voor een bedrag van USD 30.000.

Kantoorkosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 13.412 of te wel 13,8 procent (2014: afname USD 14.223 of te wel 12,8 procent). De toename in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan de kosten van Datasur in verband met de ondersteuning van het automatiseringsproject x port.

Aanhuur vaar en voertuigen

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 afgenomen met USD 7.432 of te wel 33,2 procent (2014: toename USD 16.422 of te wel 274,1 procent). De voornaamste verklaring hiervoor is terug te vinden in het terugbrengen van de aanhuur van equipment om fijnstof te reduceren tijdens de uitbreidingswerkzaamheden.

Reis- en verblijfskosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 afgenomen met USD 38.533 of te wel 75,7 procent (2014: toename USD 1.125 of te wel 2,3 procent). De afname is voornamelijk toe te schrijven aan het komen weg vallen van een bedrag van USD 34.315 in 2014 voor diverse bezoeken aan Nederland door de President Commissaris de heer A. Gesser.

Representatiekosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 2.490 of te wel 8,0 procent (2014: toename USD 12.219 of te wel 65,2 procent). De toename in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan kosten voor drank en voeding bij de ingebruikname van de haven van Albina.

Communicatiekosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 14.845 of te wel 32,7 procent (2013: afname USD 397 of te wel 0,9 procent). De toename is voornamelijk toe te schrijven aan communicatiekosten bij buitenlandse reizen van de Raad van Commissarissen en de Directie.

Advertentie en reclamekosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 25.735 of te wel 76,4 procent (2014: afname USD 64.175 of te wel 65,6 procent). De toename in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan de aanschaf van een grote partij promomateriaal.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Transportkosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 afgenomen met USD 8.808 of te wel 17,8 procent (2014: toename USD 261 of te wel 0,5 procent). De afname in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan minder brandstofverbruik alsook wisselkoers invloeden.

Accountantskosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 toegenomen met USD 5.400 of te wel 14,9 procent (2014: afname USD 19.872 of te wel 35,5 procent). De toename in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan extra werkzaamheden ten behoeve van de publicatie verslagen.

Voorziening Debiteuren

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 afgenomen met USD 368.505 of te wel 59,3 procent (2014: afname USD 76.402 of te wel 11,0 procent). De afname in het verslagjaar is voornamelijk toe te schrijven aan het komen weg vallen van de in 2014 getroffen voorziening van terminalhuur voor een bedrag van USD 616.000 van één van de terminal operators.

Overige algemene kosten

Deze kostenpost is in het verslagjaar ten opzichte van 2014 afgenomen met USD 182.095 of te wel 38,6 procent (2014: toename USD 180.983 of te wel 62,3 procent). De afname is voornamelijk toe te schrijven aan het komen weg vallen van de kosten in 2014 voor het taxeren van de terreinen en opstellen door de makelaar-taxateur J.L Panka voor een bedrag van USD 98.377 en het laten maken van een feasibility studie voor de haven van Nickerie door ACE consultancy voor een bedrag van USD 112.000.

3. BESPREKING FINANCIËLE POSITIE

3.1 Algemeen

In paragraaf 3.2 wordt de financiële positie per einde boekjaar besproken aan de hand van een analyse van het netto werkkapitaal per balansdatum en de herkomst en besteding der middelen. De liquiditeits- en solvabiliteitspositie alsook de ontwikkeling daarvan worden in de paragraaf 3.3 besproken.

Bij het beoordelen van de financiële positie, met name de liquiditeit moet mede in aanmerking worden genomen de invloed daarop van de investeringen in de Haven te Paramaribo, de Haven in Nieuw Nickerie en de in aanbouw zijnde Haven in Albina. De Haven in Paramaribo is door tussenkomst van de Overheid gefinancierd met schenkingsmiddelen van de Europese Gemeenschap, de Haven van Nickerie door de Islamic Development Bank en de in aanbouw zijnde Haven in Albina met nagenoeg eigen middelen. Doordat de eerstgenoemde haven goede resultaten oplevert en er geen rente of aflossingen behoeven worden betaald ontstaat uit de winst en de afschrijvingen een zeer comfortabele cashflow. Het Havenbedrijf heeft evenwel de modaliteit aanvaard voldoende middelen opzij te leggen, c.q. te reserveren voor groot onderhoud van de haven en de opbouw van een investeringsfonds om op langere termijn belangrijke vervangingen te financieren.

Vooralsnog is de cashflow gebruikt voor het doen van aflossingen op bankleningen, aannemerskredieten, de bouw van de Haven in Albina en herinvesteringen. Verwachtbaar is echter, onder de conditie dat de lopende investeringen voldoende cashflow opleveren, dat als de leningen/kredieten zijn afgelost en de investeringen afnemen en er uit de afschrijvingen een liquiditeiten massa zal ontstaan die in een investeringsfonds zal moeten worden belegd. Op langere termijn dient dus rekening te worden gehouden met vervangingsinvesteringen, verdere modernisering en uitbouw van de haven. Anderzijds is een bedreiging van de cashflow in de haven te Nieuw Nickerie voor walfaciliteiten en baggerwerkzaamheden geschat op ca USD 10 miljoen om deze werkbaar te maken, terwijl de toereikendheid van de terugverdien capaciteit onzeker is. Zowel een mogelijke verlieslatende positie als het moeten betalen van de rente en aflossingen bedreigen de liquiditeit. Hierbij wordt de kanttekening geplaatst dat de investeringen in Nieuw Nickerie meer moeten worden gezien als een investering uit hoofde van ontwikkeling van het district, dan als een cashcow voor het Havenbedrijf. Er zal dan ook naar een oplossing moeten worden gezocht die het ontstaan van kruissubsidiëring voorkomt, zowel in de sfeer van exploitatie als van financiering.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

3.2 Financiële positie

Netto werkkapitaal

In het volgende overzicht wordt de financiële positie besproken per 31 december 2015. Dit overzicht richt zich in het bijzonder op de samenstelling van het beschikbare kapitaal voor de financiering van de vlottende middelen. De onderstaande gegevens zijn ontleend aan de balans zoals opgenomen in bijlage 1 bij dit rapport.

	2015 USD	2014 USD
Op lange termijn		
-beschikbaar		
Eigen Vermogen	70,585,828	76,212,238
Voorzieningen	7,591,403	6,138,938
Langlopende schulden	42,356,895	32,955,751
Totaal beschikbare middelen lange termijn (A)	120,534,126	115,306,927
-vastgelegd		
Immateriële en materiële vaste activa	128,671,932	118,286,783
Financiële vast activa	3,541	3,854
Totaal vastgelegde middelen lange termijn (B)	128,675,473	118,290,637
Netto werkkapitaal (C=A-B)	(8,141,347)	(2,983,710)
Op korte termijn		
-beschikbaar		
Overige schulden	16,285,213	12,450,483
Totaal beschikbare middelen korte termijn (D)	16,285,213	12,450,483
-aanwending		
Handelsdebiteuren	3,075,536	2,583,554
Overige vorderingen	1,585,978	813,288
Totaal aangewende middelen korte termijn (E)	4,661,514	3,396,842
Beschikbare liquide middelen (F=C+D-E)	3,482,352	6,069,931

Het netto werkkapitaal van de vennootschap vertoont ultimo het verslagjaar ten opzichte van de stand per eind 2014 een significante afname. Zowel de lange termijn middelen alsook de lange termijn besteding vertonen een toename per jaareind 2015. De stijging van de beschikbare fondsen op lange termijn ten opzichte van de langlopende investeringen is kleiner en heeft geleid tot een afnemend van het werkkapitaal met USD 5.157.637 (2014: afnemend USD 2.201.532). De beschikbare middelen op korte termijn zijn ten opzichte van het vorige jaar toegenomen, terwijl het beslag daarop meer dan evenredig meegroeide, waardoor de liquide middelen met USD 2.587.579 (2014: afgenomen USD 310.568) zijn afgenomen.

Herkomst en besteding der middelen

Het verloop van de financiële middelen gedurende 2015 resulterende in een liquiditeitsafname van USD 2.587.579 en wordt met behulp van de onderstaande 'staat van herkomst en besteding der middelen' geïllustreerd. De onderhavige gegevens zijn ontleend aan de balans en resultatenrekening zoals opgenomen in de bijlagen 1 tot en met 4 bij dit rapport.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Staat van herkomst en besteding van middelen		2015	2014
		USD	USD
Herkomst lange termijn middelen			
Nettowinst		(5,626,410)	(4,179,054)
Afschrijving immateriële en materiële vaste activa		4,749,482	4,697,318
Bijzondere waardevermindering Haven Nickerie		7,032,042	7,583,575
Voorzieningen		1,452,465	(1,399,840)
Toeneming algemeen reservefonds		-	-
Toeneming langlopende schulden		9,401,144	9,090,980
Afneming langlopende vorderingen		-	-
Herkomst lange termijn middelen	(A)	17,008,723	15,792,979
Besteding lange termijn middelen			
Toeneming langlopende vorderingen		(313)	(413)
Netto-investering materiële vaste activa		22,166,673	17,994,923
Besteding lange termijn middelen	(B)	22,166,360	17,994,510
Mutatie werkkapitaal	(C=A-B)	(5,157,637)	(2,201,531)
Herkomst korte termijn middelen			
Toeneming overige schulden korte termijn		3,834,730	2,553,578
Afneming handelsdebiteuren		-	-
Afneming overige vorderingen		-	-
Herkomst korte termijn middelen	(D)	3,834,730	2,553,578
Besteding korte termijn middelen			
Toeneming handelsdebiteuren		491,982	130,792
Toeneming overige vorderingen		772,690	531,823
Besteding korte termijn middelen	(E)	1,264,672	662,615
Mutatie beschikbare middelen	(F=C+D-E)	(2,587,579)	(310,568)

Uit bovenstaande overzicht blijkt dat er sprake is van een liquiditeitsafname ondanks een positieve cashflow van USD 7.607.579 (2014: USD 6.701.999 (nettowinst plus afschrijvingen plus langlopende voorzieningen) en dat er ook geen winstuitkeringen zijn gedaan. Het op lange termijn beschikbaar gekomen bedrag werd volledig aangewend voor het doen van investeringen, ter vergelijking groot USD 22.166.673 maar bleek onvoldoende te zijn waardoor er beslag werd gelegd op de bestaande middelen ondanks dat de kortlopende schulden sterker toenamen dan de vorderingen.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

3.3 Liquiditeit en solvabiliteit

In de volgende twee overzichten wordt de liquiditeitspositie per einde boekjaar weergegeven met behulp van het werkkapitaal en een liquiditeitsratio.

Per balansdatum geeft de ondernemingsliquiditeit het volgende beeld weer:

	2015 USD	2014 USD
Vlottende activa		
Vorderingen	3,075,536	2,583,554
Overige vorderingen	1,585,978	813,288
Liquide middelen	3,482,352	6,069,931
Bruto-vlottend actief (A)	8,143,866	9,466,773
Af: kortlopende schulden (B)	(16,285,213)	(12,450,483)
Netto-vlottend actief (C=A-B)	(8,141,347)	(2,983,710)
<i>Current ratio</i>	0.50	0.76

De liquiditeitspositie kan beter worden begrepen bij een nadere analyse van de schulden op korte termijn. Hiertoe wordt het onderstaande overzicht gegeven:

	2015 USD	2014 USD
Vlottende activa		
Vorderingen	3,075,536	2,583,554
Overige vorderingen	1,585,978	813,288
Liquide middelen	3,482,352	6,069,931
Bruto-vlottend actief (A)	8,143,866	9,466,773
Af: kortlopende schulden (B)	(16,285,213)	(12,450,483)
Netto-vlottend actief (C=A-B)	(8,141,347)	(2,983,710)
<i>Current ratio</i>	0.50	0.76

Ten opzichte van het vorige boekjaar vertoonde het bruto vlottend actief een afname en de kortlopende schulden een toename, waarbij het vlottend actief een relatieve daling van ca.14 procent (2014: ca. 1 procent) vertoont. De vlottende schulden vertoonden een relatieve stijging van ca. 31 procent (2014: ca. 20 procent). De kortlopende schulden namen in het verslagjaar toe met USD 3.834.730 (2014: USD 2.150.450).

De diverse schulden -nog te betalen kosten op korte termijn- vertoonden een stijging van USD 1.095.943 (2014: USD 634.320) inclusief de toename van de te betalen rentekosten op de langlopende leningen van de Republiek Suriname/ Islamic Development Bank voor een totaal bedrag van USD 609.103 (2014: USD 596.631), een toename van de overige schulden van USD 486.840 (2014: afname USD 37.689) en het binnen 1 jaar af te lossen deel van de langlopende schulden met USD 2.075.988 steeg (2014: USD 1.516.130). De overige verplichtingen inzake projecten inclusief baggerwerkzaamheden zijn toegenomen met USD 662.799.

Uit deze analyse blijkt dat de liquiditeit op korte termijn in zeer geringe mate betrekking heeft op de dagelijkse gang van zaken, maar meer op de afwikkeling van projectfinanciering.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

De current ratio per jaareind 2015 vertoonde een negatieve groei van 26 procent (2014: negatief 16 procent) van 76 naar 50 procent. In het licht van bovenstaande analyse geeft deze ratio evenwel niet voldoende zicht op de liquiditeit, omdat deze meer is gebaseerd op de veronderstelling dat schulden worden afgelost uit de omloop van de kortlopende bezittingen, zoals debiteuren.

Gezien een belangrijk deel van de kortlopende schulden de projecten betreft is het vooral de cashflow ofwel de winstgevendheid die de liquiditeit van de vennootschap bepaalt. Anderzijds is het gewenst dat de opbrengsten zeer snel in kaswaarden worden omgezet. Een belangrijke indicator voor de liquiditeit van het bedrijf moet derhalve meer worden gezocht in de debtcapacity, bijvoorbeeld de ontwikkeling van de cashflow ten opzichte van de langlopende verplichtingen inclusief het kortlopend deel. Ultimo 2014 bedroeg de cashflow 16 procent van genoemde schulden en ultimo 2015 14 procent. Er is sprake van een verslechtering.

Solvabiliteit

In de afgelopen twee jaren vertoont de ontwikkeling van het eigen en vreemd vermogen in relatie tot het totaal vermogen van de vennootschap het onderstaande beeld. In het verslagjaar is het eigen vermogen ten opzichte van voorgaand boekjaar met USD 5.626.410 of te wel 8,1 procent afgenomen (afname 2014: USD 4,2 miljoen toename 2013: USD 1,1 miljoen, 2012: USD 1,7 miljoen, 2011: USD 7,1 miljoen, 2010: USD 9,2 miljoen, 2009: USD 17,0 miljoen, 2008: USD 14,4 miljoen en 2007: USD 14,7 miljoen). Het vreemd vermogen ultimo 2015 is toegenomen met USD 14.688.339 of te wel 28,5 procent (2014: USD 10.244.719 of te wel 24,8 procent). Er heeft een verschuiving van 8,1 procent plaatsgevonden van het eigen vermogen naar het vreemd vermogen met het gevolg dat het aandeel van het eigen vermogen met 8,1 procent is afgenomen en het vreemd vermogen met 8,1 procent is toegenomen in het totaal vermogen.

	2015		2014	
	USD	%	USD	%
Eigen vermogen	70,585,828	51.6	76,212,238	59.7
Voorzieningen	7,591,403	5.5	6,138,938	4.8
Langlopende schulden	42,356,895	31.0	32,955,751	25.8
Kortlopende schulden	16,285,213	11.9	12,450,483	9.7
Vreemd vermogen	66,233,511	48.4	51,545,172	40.3
Totaal vermogen	136,819,339	100	127,757,410	100

Indien uit boven aangegeven standen per ultimo boekjaar een andere solvabiliteitsindicator wordt afgeleid, dan geeft de ontwikkeling van het eigen vermogen in relatie tot het vreemd vermogen het volgende beeld weer:

	2015	2014
Eigen vermogen/vreemd vermogen	<u>1.07</u>	<u>1.48</u>

Uit de bovenstaande financiële analyse blijkt dat zowel de liquiditeitspositie als de solvabiliteit van de vennootschap zijn achteruitgegaan ten opzichte van voorgaand boekjaar. De cashflow ten opzichte van de langlopende schulden laat echter een verslechterende ontwikkeling zien. Hierbij kan worden aangetekend dat het volledige nettoverlies over het boekjaar 2015 in het eigen vermogen is verwerkt.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Tenslotte kan worden aangetekend dat gelet op het lage rendement, het nettoverlies ultimo van het boekjaar negatief 4,7 procent (2014: negatief 3,6 procent) bedroeg van het netto op lange termijn geïnvesteerd vermogen, de winstgevendheid bij een meer intensieve benutting van de beschikbare capaciteit verder kan en zal moeten verbeteren.

4. FISCALE POSITIE

Vanwege het negatieve resultaat is over het boekjaar geen inkomstenbelasting verschuldigd. Het fiscale verlies over 2014 en 2015 is gedurende 7 jaar verrekenbaar met toekomstige winsten.

<u>Boek- Jaar</u>	<u>Fiscaal belastbaar bedrag</u>	<u>Tarief</u>	<u>Voorziening</u>	<u>Betalingen</u>		<u>Saldo voorziening</u>	
				<u>2015</u>	<u>t/m 2015</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	USD	%	USD	USD	USD	USD	USD
1981-2003			1,330,808	-	1,334,971	(4,163)	(4,163)
2004	645,099	36	232,236	-	232,236	-	-
2005	610,367	36	219,732	-	219,732	-	-
2006	329,600	36	118,656	-	232,292	(113,636)	(113,636)
2007	(250,830)	36	-	-	-	-	-
2008	(117,460)	36	-	-	-	-	-
2009	(31,414)	36	-	-	-	-	-
2010	1,436,939	36	517,298	-	517,298	-	-
2011	1,469,682	36	529,085	-	751,052	(221,967)	(221,967)
2012	2,706,296	36	974,267	-	974,267	-	-
2013	1,754,669	36	631,681	-	695,044	(63,363)	(63,363)
2014	(4,179,054)	36	-	-	145,904	(145,904)	(145,904)
2015	(5,626,410)	36	-	634,697	634,697	(634,697)	-
			4,553,763	634,697	5,737,493	(1,183,730)	(549,033)

De opbouw van de te betalen inkomstenbelasting ultimo 2015 ziet er als volgt uit:

Deze post regardeert alleen de voorziening voor inkomstenbelasting voor lichamen; de overige verplichtingen aan de fiscus zijn onder het hoofd 'overige schulden' opgenomen. Het inkomstenbelasting tarief voor 2015 bedraagt 36 procent (2014: idem).

Per ultimo boekjaar heeft de vennootschap per saldo een vordering op de fiscus voor een bedrag van USD 1.183.730 (2014: vordering USD 549.033) zijnde de vorderingen op de fiscus welke zijn ontstaan doordat er over de boekjaren 2003, 2006, 2011, 2013, 2014 en 2015 op basis van de voorlopige aangifte van inkomstenbelasting meer is afgedragen dan de finale verplichting. De vordering over 2003 bedraagt USD 4.163 over 2006 USD 113.636 over 2011 USD 221.967 over 2013 USD 63.363, over 2014 USD 145.904 en over 2015 USD 634.697. De vennootschap heeft van de fiscus aanslagen ontvangen met betrekking tot de boekjaren 1994 tot en met 2001 welke afwijken van de in de jaarrekening opgenomen voorziening over deze boekjaren.

Deze vordering is opgenomen onder de post overige vorderingen.

Balance sheet as at December 2013
 (in thousands of euros)

	31 December 2013	31 December 2012
Assets		
Intangible assets		
Goodwill	10,400,000	10,400,000
Other intangible assets	1,200,000	1,200,000
Property, plant and equipment		
Land and buildings	1,200,000	1,200,000
Other property, plant and equipment	1,200,000	1,200,000
Financial assets		
Loans and receivables	1,200,000	1,200,000
Other financial assets	1,200,000	1,200,000
Current assets		
Inventory	1,200,000	1,200,000
Trade receivables	1,200,000	1,200,000
Other current assets	1,200,000	1,200,000
Current liabilities		
Trade payables	1,200,000	1,200,000
Other current liabilities	1,200,000	1,200,000
Long-term liabilities		
Long-term debt	1,200,000	1,200,000
Other long-term liabilities	1,200,000	1,200,000
Total assets		
	10,400,000	10,400,000

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 1

bij rapport d.d. 1 april 2016

	31 December 2015		31 December 2014	
	USD	USD	USD	USD
Eigen vermogen				
Geplaatst en gestort kapitaal		9.038		9.038
Algemeen reservefonds		80.382.254		77.345.763
Onverdeeld resultaat voorgaande boekjaren		-4.179.054		3.036.491
Resultaat boekjaar		<u>-5.626.410</u>		<u>-4.179.054</u>
		70.585.828		76.212.238
Voorzieningen		7.591.403		6.138.938
Langlopende schulden		42.356.895		32.955.751
Kortlopende schulden		16.285.213		12.450.483
		<u>136.819.339</u>		<u>127.757.410</u>

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 2

bij rapport d.d. 1 april 2016

WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2015

	<u>2015</u> USD	<u>2014</u> USD
Bruto-omzet	16.070.979	15.581.618
	-----	-----
Afschrijvingen	4.749.482	4.697.318
Personeelskosten	5.714.549	4.469.174
Bijzondere waardevermindering Haven Nickerie	7.032.042	7.383.575
Overige bedrijfskosten	<u>2.975.556</u>	<u>1.574.291</u>
Som der bedrijfslasten	20.471.629	18.324.358
	-----	-----
Resultaat vóór financiële baten en lasten	-4.400.650	-2.742.740
Financiële baten en (lasten)	<u>-1.225.760</u>	<u>-1.436.314</u>
Resultaat na financiële baten en lasten	-5.626.410	-4.179.054
Belasting over gewoon bedrijfsresultaat	<u>-</u>	<u>-</u>
Nettowinst	<u>-5.626.410</u>	<u>-4.179.054</u>

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 3

bij rapport d.d. 1 april 2016

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2015

Het verloop van de financiële middelen gedurende 2015 kan worden geïllustreerd met behulp van het onderstaand kasstroomoverzicht dat op basis van de indirecte methode is opgesteld:

	2015 USD	2014 USD
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Nettowinst	-5.626.410	-4.179.054
Bijzondere waardevermindering Haven Nickerie	7.032.042	7.583.575
Afschrijvingen	<u>4.749.482</u>	<u>4.697.318</u>
	6.155.114	8.101.839
Voorzieningen	<u>1.452.465</u>	<u>-1.399.840</u>
Cash flow	7.607.579	6.701.999
(Toeneming)/afnemings handelsvorderingen	-491.982	-130.792
(Toeneming)/afnemings overige vorderingen	-772.690	-531.823
Toeneming overige schulden	<u>3.834.730</u>	<u>2.553.578</u>
	10.177.637	8.592.962
	-----	-----
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Netto-investeringen in materiële vaste activa	-22.166.673	-17.994.923
	-----	-----
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
(Toeneming)/afnemings langlopende vorderingen	313	413
Toeneming langlopende schulden	<u>9.401.144</u>	<u>9.090.980</u>
	9.401.457	9.091.393
	-----	-----
Netto kasstroom	-2.587.579	-310.568
Saldo liquide middelen voorgaand boekjaar	<u>6.069.931</u>	<u>6.380.499</u>
Saldo liquide middelen boekjaar	<u>3.482.352</u>	<u>6.069.931</u>

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4

bij rapport d.d. 1 april 2016

TOELICHTING GRONDSLAGEN BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING ALGEMENE GRONDSLAGEN

ALGEMENE TOELICHTING

Oprichting en activiteiten

NV Havenbeheer Suriname werd opgericht op 11 november 1971. NV Havenbeheer Suriname is verantwoordelijk voor het beheer van de Nieuwe Haven (Haven van Paramaribo), de oliesteiger en de haven van Nieuw Nickerie.

NV Havenbeheer Suriname is de "landlord", die voorziet in haven infrastructuur, regelgeving en voldoet aan internationale normen. De verwerking van lading is een exclusieve activiteit van particuliere terminal operators. Zoals uiteengezet in de statuten, opereert NV Havenbeheer Suriname alleen op het gebied van de "droge" haveninfrastructuur.

Belangrijkste taken en dienstverlening

- Het leveren van kwalitatief hoogstaande diensten en het creëren van een ondernemersvriendelijk klimaat binnen het havengebied
- Zorgdragen voor de constructie en het onderhoud van haveninfrastructuur
- Het garanderen van een veilig, vlot en milieu-verantwoord beheer van het vervoer van lading binnen het havengebied.
- Voorzien in kade-infrastructuur
- Terminal verhuur
- Bunkerdiensten (brandstof en drinkwater)
- Verwerking van scheepsafval
- Reefer faciliteiten (119 reefer plugs)
- Verhuur van terreinen en kantoorruimte

Gebruik van schattingen

Voor het maken van deze jaarrekening zijn schattingen, aannames en veronderstellingen gehanteerd die van invloed zijn op verantwoorde bedragen en op de niet in de balans opgenomen verplichtingen. Dit betreft in het bijzonder de gebruiksduren van de materiële vaste activa, bijzondere waardeverminderingen van activa en de omvang van voorzieningen. De schattingen, aannames en veronderstellingen die zijn gemaakt, zijn gebaseerd op marktgegevens, kennis, ervaring uit het verleden en andere factoren die onder de gegeven omstandigheden als redelijk worden beschouwd.

De werkelijke resultaten kunnen echter afwijken van de gemaakte schattingen. Schattingen, aannames en veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Schattingswijzigingen worden verwerkt in de periode waarin de schattingen worden herzien indien de wijzigingen alleen op deze periode betrekking hebben. Voor zover de schattingswijziging betrekking heeft op toekomstige perioden vindt wijziging prospectief plaats in de hiervoor relevante perioden. Eventuele bijzonderheden ten aanzien van schattingen, aannames en veronderstellingen zijn hierna opgenomen bij de toelichting van de resultaat- en balansposten.

Alle activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde, tenzij in navolgende toelichting anders is vermeld. In de winst- en verliesrekening worden baten en lasten verantwoord welke gedurende het boekjaar uit de bedrijfsactiviteiten voortvloeien.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Toegepaste standaarden en continuïteit

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAG VALUTA-OMREKENING IN DE USD-ADMINISTRATIE

Vreemde valuta posten in de USD-administratie, waaronder de Surinaamse Dollar, de EURO en de Islamic Dinar (ID) worden ultimo verslagjaar omgerekend tegen de daarvoor geldende voorschriften en/of wisselkoersnotering van de Centrale Bank van Suriname. Transacties in vreemde valuta gedurende het boekjaar worden afgerekend tegen de op dat moment geldende wisselkoers. Ultimo 2015 is de omrekeningskoers voor de SRD en Euro volgens de Centrale Bank van Suriname voor: SRD 4,04 = USD 1 en EURO 1 = USD 1,0887 en ID 1 = USD 1,38573 (2014: SRD 3,35 = USD 1 en EURO 1 = USD 1,2141 en ID = USD 1,44881).

Voor een deel van de (langlopende) schulden in SRD en ID is vanaf ultimo 2011 de omrekeningskoers gehandhaafd voor de SRD op 2,78 en voor de ID vanaf ultimo 2013 op 1,54 waarbij koersresultaten worden verwerkt op het moment dat aflossingen plaatsvinden gedurende de looptijd van de lening. Deze koersresultaten van het SRD gedeelte worden onder de rentelasten opgenomen, terwijl van het ID gedeelte onder de post koersverschillen worden opgenomen.

Onderstaand volgt een nadere uiteenzetting van de grondslagen.

VERGELIJKENDE CIJFERS

Voor zover de wijze van rubricering over 2015 afwijkt van die van 2014 zijn de ter vergelijking opgenomen cijfers aangepast. Eventuele herrubricering heeft geen effect op het resultaat gehad.

GRONDSLAGEN VAN BALANSWAARDERING

Immateriële vaste activa

De post 'immateriële vaste activa' betreft de geschatte gekapitaliseerde erfpachtcanon van het bij oprichting in erfpacht verkregen terrein, groot 60.5 ha. Op deze geschatte waarde wordt afgeschreven over de looptijd van het recht van erfpacht, d.i. 75 jaar.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa werden wat betreft de infrastructuur en de gebouwen deels gewaardeerd tegen actuele waarde en deels tegen de kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen voor het beoogde gebruik. Op materiële vaste activa in uitvoering (onderhanden investeringen) wordt niet afgeschreven. Ultimo verslagjaar is de resterende boekwaarde gebaseerd op de kostprijs. De overige materiële vaste activa worden ook tegen de kostprijs gewaardeerd.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Jaarlijks wordt de historische verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen volgens de lineaire methode gebaseerd op de verwachte economische levensduur. Bij de berekening van de afschrijvingen wordt geen rekening gehouden met restwaarden van de activa. De afschrijvingstermijnen zijn in hoofdlijnen als volgt bepaald per activagroep:

Activagroep	infrastructuur	Gebouwen en opstallen	vervoersmiddelen	bedrijfsmiddelen
afschrijvingstermijn	30-40 jaar	20-30 jaar	3-5 jaar	2-5 jaar

Het bedrijfsterrein groot 60,5 ha, waarvoor het recht van erfpacht is verkregen bij de oprichting van de vennootschap, is niet geactiveerd. Over de grondwaarde van de verkregen dan wel verworven terreinen, wordt niet afgeschreven, behoudens de met de verkrijging of verwerving samenhangende kosten waaronder notariële kosten.

Financiële vaste activa

Onder deze post worden verwerkt de aan het personeel verstrekte lange termijn kredieten alsook andere langlopende vorderingen op derden. De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Vorderingen

De vorderingen betreffen kortlopende vorderingen en worden opgenomen tegen de nominale waarde. Wat betreft de vorderingen op handelsdebiteuren en overige vorderingen wordt rekening gehouden met een mogelijke deconfiture en wordt een voorziening ter zake gevormd uitgaande van honderd procent van vorderingen ouder dan een jaar.

Liquide middelen

Deze betreffen kastegoeden en direct opeisbare banktegoeden die tegen de nominale waarde worden opgenomen.

Algemeen reservefonds

Deze post betreft een statutaire bepaling en muteert in principe jaarlijks op basis van een twintig procent dotatie van de nettowinst per boekjaar. In geval van een negatief resultaat per boekjaar vindt er geen dotatie plaats. Overigens heeft de post ook het karakter van een algemene reserve, omdat er ook andere vermogensmutaties op worden geboekt zoals schenkingsmiddelen van internationale donoren.

Onverdeeld resultaat boekjaar

Deze post heeft betrekking op het nog nader te bestemmen resultaat door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders over het verslagjaar. In geval van negatieve resultaten worden deze separaat tot uiting gebracht als te verrekenen verliezen tot dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een formeel besluit daarover heeft genomen.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Voorzieningen (algemeen)

De onder deze post opgenomen voorzieningen zijn langlopend van aard. De toevoegingen aan de voorzieningen betreffen een toerekening aan het verslagjaar van in de toekomst te verwachten uitgaven en hebben wat betreft de infrastructuur een egalisatiekarakter. De voorzieningen pensioenverplichting, de medische kosten en onderstandsuitkeringen zijn tegen de contante waarde gewaardeerd en de overige voorzieningen zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

Voorziening voor medische kosten

Deze voorziening betreft medische kosten na pensionering van werknemers en is ontleend aan de rechten zoals opgenomen in de collectieve arbeidsovereenkomst tussen de vennootschap en haar personeel. De vorming van deze voorziening is gebaseerd op actuariële grondslagen en de daarbij gehanteerde veronderstellingen en de geldende regels voortvloeiende uit de collectieve arbeidsovereenkomst.

Voorziening voor onderstandsuitkering gepensioneerden

De voorziening voor onderstandsuitkering gepensioneerden betreft een reservering voor gepensioneerden, die als gevolg van door inflatie uitgeholde koopkracht een onderstand ontvangen. De voorziening wordt actuariel bepaald.

Voorziening voor baggerwerkzaamheden, onderhoud infrastructuur en kade

Deze voorziening is bedoeld als kostenegalisatie gebaseerd op kostenramingen voor baggerwerkzaamheden, achterstallig onderhoud van infrastructuur en kade en is opgenomen tegen de nominale waarde.

Langlopende schulden

Deze betreffen schulden waarvan de aflossingsverplichting, geheel of ten dele, niet in het komende boekjaar vervalt. Termijnen die binnen een jaar vervallen worden onder kortlopende schulden opgenomen. De schulden worden voor de nominale waarde opgenomen.

Kortlopende schulden

Deze obligo's betreffen verplichtingen met een looptijd van in principe korter dan een jaar en worden tegen de nominale waarde opgenomen.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

Bruto-omzet

Onder bruto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit geleverde diensten aan derden betreffende verhuur van ruimten en andere vormen van dienstverlening gelieerd aan de aard van het bedrijf. De opbrengsten worden verantwoord in het jaar waarin de diensten zijn verricht.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds genoemde grondslagen van waardering en toegerekend aan het boekjaar waarop die betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Deze post regardeert primair interestbaten en -lasten en andere bankkosten en koersresultaten uit hoofde van herwaarderingen van vreemde valutapositities in de USD-administratie.

Belastingen

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten respectievelijk met fiscaal geheel of gedeeltelijk niet-afrekbare kosten en op basis van het in het verslagjaar geldende belastingtarief. Belastingverschillen wegens fiscaal tijdelijk afwijkende behandeling van posten van de jaarrekening worden ten gunste of ten laste gebracht van de post 'voorziening voor latente belastingverplichtingen'.

Uitgestelde belastingvorderingen worden opgenomen voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en onbenutte fiscale verliezen, voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend, en de verrekenbare tijdelijke verschillen, onbenutte fiscale faciliteiten en onbenutte fiscale verliezen kunnen worden aangewend

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt de kasstroom uit operationele activiteiten afgeleid uit het resultaat. Daartoe wordt het gerapporteerde resultaat aangepast voor:

- Posten van de winst- en verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in dezelfde periode (bijvoorbeeld afschrijvingen, toevoegingen aan voorzieningen);
- Mutaties in voorzieningen, overlopende posten, handelsdebiteuren, handelscrediteuren (bijvoorbeeld de uitgaven welke ten laste zijn gebracht van voorzieningen);
- Posten van de winst- en verliesrekeningen waarvan de daarmee samenhangende ontvangsten en uitgaven geen deel uitmaken van de operationele activiteiten (bijvoorbeeld een boekwinst op desinvesteringen).

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1

bij rapport d.d. 1 april 2016

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER

Immateriële vaste activa

Deze post betreft de geschatte gekapitaliseerde erfpachtcanon van het bij oprichting in erfpacht verkregen terrein, groot 60.5 ha. Op deze geschatte waarde wordt over de looptijd van het recht van erfpacht in ca 75 jaar afgeschreven. De resterende looptijd ultimo 2015 na afschrijving over het verslagjaar bedraagt 31 jaar.

Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa is als volgt:

	2015 USD	2014 USD
Terreinen	479,900	479,900
Infrastructuur (incl. waardevermindering)	91,353,567	91,497,309
Gebouwen en opstallen	6,228,293	6,698,346
Vervoermiddelen	93,515	106,520
Inventarissen	387,402	431,771
Machines	68,642	137,284
	98,611,319	99,351,130
Onderhanden investerings	30,058,914	18,933,899
	128,670,233	118,285,029

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Aanschaf waarde 1-1-2015 USD	Investerings 2015 USD	Aanschaf waarde 31-Dec-15 USD	Afschrijvingen 2015 USD	Cum.afschrijving 12/31/2015 USD	Boekwaarde 12/31/2015 USD	Boekwaarde 12/31/2014 USD
Terreinen	535,044	-	535,044	-	55,144	479,900	479,900
Infrastructuur	134,238,772	10,926,280	145,165,052	11,070,021	53,811,485	91,353,567	91,497,309
Gebouwen en opstallen	11,775,483	-	11,775,483	470,054	5,547,190	6,228,293	6,698,347
Vervoermiddelen	786,903	50,290	837,193	63,295	743,678	93,515	106,520
Inventarissen	2,980,269	65,088	3,045,357	109,457	2,657,955	387,402	431,771
Machines	688,574	-	688,574	68,642	619,932	68,642	137,283
	151,005,045	11,041,658	162,046,703	11,781,469	63,435,384	98,611,319	99,351,130
Saldo onderhanden							
Investerings	18,933,899	11,125,015	30,058,914	-	-	30,058,914	18,933,899
	169,938,944	22,166,673	192,105,617	11,781,469	63,435,384	128,670,233	118,285,029

Het totaal afschrijvingsbedrag bestaat uit normale afschrijvingen groot USD 4.749.427 (2014:USD 4.697.262) en een bedrag voor bijzondere waardevermindering Haven Nickerie van USD 7.032.042 (2014:USD 7.583.575)

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Terreinen

De terreinwaarde van het bij de oprichting in erfpacht verkregen terrein van de Staat Suriname, groot ca 60,5 ha in ruil voor aandelen van de vennootschap, is niet geactiveerd. Op deze terreinoppervlakte zijn bedrijfsgebonden en niet-bedrijfsgebonden gebouwen opgezet en infrastructuur aangelegd. Voorts is ten behoeve van de bouw van een brug over de Suriname rivier bij beschikking C1444/592, no. D2925 d.d. 20 december 1997 uit het bovengenoemd van de Staat verkregen terrein 6,16 ha aan de Republiek Suriname afgestaan, voortsnog zonder verdere compensatie. De vennootschap heeft een rechtszaak aangespannen om onderhavig terrein terug te krijgen. Ook is een ander deel van ons terrein groot 1,013 ha door de Staat Suriname ingetrokken en afgestaan aan Trail Blazer N.V. Hiertegen heeft onze vennootschap eveneens een rechtszaak aangespannen om het terrein terug te krijgen. De terreinen zijn in mei 2014 getaxeerd en hebben netto naar schatting een waarde van ca. USD 123 miljoen (2009: ca USD 85 miljoen).

Overige materiële vaste activa

In het verslagjaar is de post onderhanden werken per saldo gemuteerd met een bedrag van USD 11.125.015 voor projecten die naar de activa groep Infrastructuur zijn overgeboekt en projecten nog in uitvoering zijn. De overboeking naar de activa groep Infrastructuur bedraagt USD 10.975.405 zijnde gereedgekomen projecten bouw aanmeersteiger Albina ten bedrage van USD 3.249.279 en het aanleggen van terreinen voor de stapeling van lege containers fase 1+1a en 2 voor een bedrag van USD 7.726.126. De mutatie in het verslagjaar van de nog in uitvoering zijnde projecten bedraagt USD 22.100.420 en betreffen het verharden van de Reeferstation, de verbindingsweg Reeferstation-Kade, het gebied rond de Stripping Shed, opslag Abattoir terrein fase 2, de bouw van een kade en grondverbetering Bacovensteiger en het automatiseringsproject van het softwarepakket X port. De overgeboekte bedragen en de nog in uitvoering zijnde projecten zijn met uitzondering van het project aanmeersteiger Albina en het automatiseringsproject volledig gefinancierd uit kredietfaciliteiten van een contractor.

In 2015 zijn er geen afwijkingen tussen de commerciële en fiscale afschrijvingen.

Financiële vaste activa

	2015	2014
	USD	USD
Leningen aan Staatsbedrijven/de Staat	819	819
Deelneming Suricon N.V.	2,722	3,035
	<u>3,541</u>	<u>3,854</u>

De leningen aan staatsbedrijven/de Staat zijn niet rentedragend.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Vorderingen

De vorderingen betreffen voornamelijk de terminal operators en scheepsagenten en zijn als volgt samengesteld:

	2015	2014
	USD	USD
Handelsdebiteuren	6,907,435	6,163,003
Af: voorziening voor handelsdebiteuren	(3,831,899)	(3,579,449)
	<u>3,075,536</u>	<u>2,583,554</u>

De toename van de voorziening in het verslagjaar bedraagt USD 252.450. Van de totaal getroffen voorziening heeft een groot deel betrekking op de vordering voor terminalhuur van één van de terminal operators. Bij vonnis van de kantonrechter d.d. 21 januari 2015 is beslist dat de beslissing van de arbitragecommissie van 31 juli 2014 ten uitvoer kan worden gelegd. Per ultimo februari 2015 heeft de ontruiming plaatsgevonden. Verder is bedoelde terminal operator veroordeeld de vordering vanaf juli 2010 tot en met november 2014 groot USD 2.968.040 te betalen. Vanwege onzekerheden met betrekking tot verhaalsmogelijkheden is de voorziening voor oninbaarheid gehandhaafd.

Overige vorderingen en overlopende activa

De post is als volgt opgebouwd:

	2015	2014
	USD	USD
Transitorische activa	234,620	100,413
Te vorderen Inkomstenbelasting	1,183,730	549,033
Vordering op Ministerie van Financiën (container scan project)	153,076	153,076
Voorschotten personeel	14,552	10,766
	<u>1,585,978</u>	<u>813,288</u>

Per ultimo boekjaar bedraagt de te vorderen inkomstenbelasting USD 1.183.730 (2014: te vorderen USD 549.033) zijnde vorderingen op de fiscus welke zijn ontstaan doordat er over de boekjaren 2003, 2006, 2011, 2013, 2014 en 2015 op basis van de voorlopige aangifte van inkomstenbelasting meer is afgedragen dan de finale verplichting. De vordering over 2003 bedraagt USD 4.420 over 2006 USD 113.579, over 2011 USD 221.967, over 2013 USD 63.363, over 2014 USD 145.904 en over 2015 USD 634.697.

Liquide middelen

Bank	3,303,987	5,959,053
Kas	178,365	110,878
	<u>3,482,352</u>	<u>6,069,931</u>

De onder de post 'liquide middelen' voorkomende bank- en kastegoeden in Surinaamse Dollars en Euro zijn omgerekend tegen SRD 4,04 = USD 1 en Euro 1 = USD 1,0887 (2014: SRD 3,35 = USD 1 en Euro 1 = USD 1,2141).

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vennootschap.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)
bij rapport d.d. 1 april 2016

Eigen vermogen

Aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap, groot SRD 30.000, bestaat uit 600 gewone aandelen van nominaal SRD 50 en luiden op naam. Er is SRD 22.550 ofwel 451 aan aandelen geplaatst en volgestort. Het maatschappelijk kapitaal alsook de niet-geplaatste aandelen zijn per 1 januari 2003 geconverteerd tegen de koers van USD 1 = SRG 2,495 en zijn op dit niveau gefixeerd. De naar US-dollar geconverteerde waarde van het geplaatste en volgestort kapitaal bedraagt USD 9.038. In het verslagjaar zijn er geen mutaties geweest in het aandelenkapitaal.

Algemeen reservefonds

De post muteert in de regel door toevoegingen uit de winst. Echter is de vanwege de rehabilitatie in de periode 2007-2011 verkregen toegevoegde waarde aan het havenbedrijf als informele kapitaal-inbreng van de enig aandeelhouder van N.V. Havenbeheer Suriname, de Staat Suriname, in het eigen vermogen van de vennootschap onder de post 'Algemeen Reservefonds' verwerkt. De toerekening van de schenkingsmiddelen aan het eigen vermogen heeft plaatsgevonden op basis van de voortgang der werken en de daarvoor door het Ministerie van Planning en Ontwikkelings-samenwerking aan de aannemer uitbetaalde declaraties.

In artikel 23 van de statuten is bepaald dat het algemeen reservefonds mede bestemd is voor dekking van verliezen welke de vennootschap mocht lijden.

Het verloop van het algemeen reservefonds is als volgt:

	2015	2014
	USD	USD
Stand per 1 januari	77,345,763	77,345,763
-Toevoeging 20% statutaire toevoeging uit de nettowinst boekjaar		
Stand per 31 december	<u>77,345,763</u>	<u>77,345,763</u>

De samenstelling van het reservefonds is als volgt:

	2015	2014
	USD	USD
Vrije Reserve:		
- Geconverteerd saldo algemeen reservefonds per 1-1-2003	8.970.542	8.970.542
- Statutaire toevoeging uit de nettowinst v.a. 2003 t.e.m. boekjaar	1.318.069	1.318.069
- Winstbestemming conform AvA v.a. 2003 t.e.m. 2010	3.983.992	947.501
- Gerealiseerde herwaardering 2003-2007	<u>1.764.464</u>	<u>1.764.464</u>
	16.037.067	13.000.576
Niet vrije reserve:		
Schenkingsmiddelen	66.057.757	66.057.757
Af: afboekingen investering in infrastructuur etc. vóór 2007	<u>-1.712.570</u>	<u>-1.712.570</u>
	64.345.187	64.345.187
Stand per 31 december	<u>80.382.254</u>	<u>77.345.763</u>

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)
bij rapport d.d. 1 april 2016

Onverdeeld resultaat voorgaande boekjaren

Het verloop van de post is als volgt:

	2015	2014
	USD	USD
Stand per 1 januari	3,036,491	2,138,101
Overgeboekt naar Algemeen reservefonds	(3,036,491)	
Onverdeeld resultaat vorig boekjaar	(4,179,054)	898,390
Stand per 31 december	(4,179,054)	3,036,491

Resultaat boekjaar

Het verloop van de post is als volgt:

Nettowinst boekjaar conform resultatenrekening	(5,626,410)	(4,179,054)
Af: statutaire toevoeging aan algemeen reservefonds	-	-
Nettowinst boekjaar na toevoeging aan algemeen reservefonds	(5,626,410)	(4,179,054)

Voorzieningen

De post 'voorzieningen' is als onderstaand samengesteld:

Voorziening voor medische kosten	3,613,776	2,831,965
Voorziening voor onderstandsuitkering gepensioneerden	494,602	407,887
Voorziening onderhoud kade en emplacement	2,948,025	2,494,086
Voorziening voor baggerwerken kade Nieuwe Haven Paramaribo	260,000	130,000
Voorziening voor baggerwerken port Nieuw Nickerie	275,000	275,000
Stand per 31 december	7,591,403	6,138,938

Voorziening voor medische kosten

Deze voorziening betreft medische kosten na pensionering voor de werknemers van de vennootschap en is gebaseerd op rechten zoals opgenomen in de collectieve arbeidsovereenkomst tussen de vennootschap en haar personeel. De vorming van deze voorziening is gebaseerd op een actuariële berekening en luidt in US- dollar. Op basis van deze actuariële berekening bedraagt de voorziening per 31 december 2015 USD 3.613.776. De voorziening betreft 191 actieve werknemers en 48 gepensioneerden.

Het verloop van deze post is als volgt:

	2015	2014
	USD	USD
Stand per 1 januari	2,831,965	3,038,622
Uitkering in het boekjaar	(68,887)	(78,542)
Vrijval/Toevoeging in het boekjaar	850,698	(128,115)
Stand per 31 december	3,613,776	2,831,965

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

De bruto actuariële berekende toevoeging aan de Voorziening voor medische kosten bedroeg in het verslagjaar USD 850.698 (2014: vrijval USD 128.115).

Voorziening voor onderstandsuitkering gepensioneerden

Ten laste van de post 'voorziening voor onderstandsuitkering', worden voor een groep van personen aanvullingen op huidige pensioenuitkeringen verricht. De vorming van deze voorziening is gebaseerd op actuariële berekeningen en luidt in US-dollar. In het verslagjaar zijn de actuariële veronderstellingen aangepast. De voorziening betreft 29 gepensioneerde werknemers.

Het verloop van deze post is als volgt:

	2015	2014
	USD	USD
Stand per 1 januari	407,887	433,866
Uitkering in het boekjaar	(36,196)	(35,865)
Toevoeging/Vrijval in het boekjaar	122,911	9,886
Stand per 31 december	494,602	407,887

Voorziening voor baggerwerkzaamheden, onderhoud kade en emplacement

Het verloop van deze post is als volgt:

Stand per 1 januari	2,899,086	4,066,290
Toevoeging onderhoudsvoorziening kade en emplacement	503,064	503,067
Toevoeging baggerwerkzaamheden Suriname rivier	130,000	130,000
Vrijval baggerwerkzaamheden Nickerie rivier	-	(1,750,000)
Schilderen hekwerken/Boren van gaten in kade dek	(49,125)	(50,271)
Stand per 31 december	3,483,025	2,899,086

De voorziening betreft een bedrag van USD 2.948.025 voor het onderhoud van de kade en het emplacement, in dynamisch opzicht opgebouwd vanaf 2009 (in 2009 ca USD 377.300 en in de jaren daarna ca USD 503.061 per jaar), verminderd in 2011 met groot onderhoud van de kadepalen voor USD 348.250 en in 2014 voor het boren van gaten in het kadedek met USD 50.271 en in 2015 voor het schilderen van hekwerken met USD 49.125 zijnde 50 procent van de aanneemsom alsmede een bedrag van USD 275.000 voor baggerwerkzaamheden in de Nickerierivier en een bedrag van USD 260.000 voor baggerwerkzaamheden voor de kade in de Suriname rivier. De baggerwerkzaamheden in de Nickerierivier worden op USD 2.700.000 geschat, waarvan geacht wordt dat slechts het gedeelte voor de kade voor rekening van onze vennootschap komt en de rest voor de Staat. In dit kader is in het vorige boekjaar van de toen reeds gevormde voorziening een bedrag van USD 1.750.000 vrijgevallen. De baggerwerkzaamheden in de Suriname rivier worden op USD 650.000 geschat en er wordt vanaf het boekjaar 2014 een jaarlijkse voorziening van USD 130.000 gevormd.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Langlopende schulden

Deze post betreft de onderstaande zevental leningen o/g :

	'2015 USD	'2014 USD
Lening o/g Islamic Development Bank /Republiek Suriname	15,797,682	15,912,789
Lening o/g N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. N.U.B1)	5,721,902	6,926,790
Lening o/g N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. N.U.B2)	22,392,886	13,258,448
Lening o/g N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. N.U.B3)	4,724,334	-
Lening Hakrinbank N.V.	1,959,609	2,307,318
Lening De Surinaamsche Bank N.V.	1,486,791	1,858,498
Lening Republic Bank (voorheen RBC Royal bank)	1,949,182	2,291,411
	54,032,386	42,555,254
Af: kortlopend deel langlopende leningen :		
- Lening Islamic Development Bank	5,972,058	4,808,322
- Lening N.V.NUB 1 t/m 3	4,920,000	3,900,000
- Lening Hakrinbank N.V.	266,144	289,727
- Lening De Surinaamsche Bank N.V.	255,778	308,461
- Lening Republic Bank (voorheen RBC Royal bank)	261,511	292,993
	42,356,895	32,955,751

Lening o/g Islamic Development Bank/Republiek Suriname

Op 23 oktober 2005 is er tussen de Republiek van Suriname en de Islamic Development Bank een Istisna'a overeenkomst gesloten voor een bedrag van USD 11,04 miljoen ten behoeve van de upgradering van het havencomplex te Nickerie. De lening zal afhankelijk van de vorderingen van de werkzaamheden worden opgenomen in een tijdsbestek van 3 jaar. De lening heeft een looptijd van 15 jaar, een rentevoet van 6 procent p.a. Op 30 mei 2009 hebben de Islamic Development Bank en de Republiek Suriname een amendement getekend voor een verhoging van USD 5,5 miljoen, waardoor de lening thans een plafond heeft van USD 16,54 miljoen. Nadere bepalingen w.o. de aflossing, aflossingsperiode en de aansprakelijkheid van de verhoging dienen nog geformaliseerd te worden. Inmiddels hebben wij op 13 januari 2014 via de Centrale Bank van Suriname de finale terugbetalingsoverzichten. De Islamic Development Bank (IsDB) heeft de lening gesplitst in 2 (twee) leningen namelijk op basis van de oorspronkelijke lening van USD 11,04 miljoen (1^e lening) en de additionele lening van USD 5,5 miljoen (2^e lening).

De 1^e lening bedraagt per 17 juni 2011 Islamic Dinar (ID) 7.512.336,33 (USD 11.568.997,95) zijnde het getrokken bedrag van ID 7.122.061,88 (USD 10.967.975,30) en de rente tot en met 17 juni 2011 voor een bedrag van ID 390.274,45 (USD 601.022,65). Deze lening zal in 24 gelijke halfjaarlijkse termijnen van elk groot ID 441.498,50 (USD 679.907,69) worden afgelost te beginnen op 17 december 2011 en eindigende op 17 juni 2023. Een halfjaarlijkse termijn bestaat uit een aflossingsbestanddeel van ID 296.752,58 (USD 456.998,97) en een rentebestanddeel van ID 144.745,92 (USD 222.908,72).

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Momenteel is er een betalingsachterstand van 9 halfjaarlijkse termijnen gelijk aan ID 3.531.988 (USD 5.332.251,15). Per ultimo van het verslagjaar bedraagt de lening ID 7.512.336,33 (USD 11.450.474,79).

De 2^e lening bedraagt per 5 juli 2013 Islamic Dinar (ID) 2.842.956,03 (USD 4.378.152,29) zijnde het getrokken bedrag van ID 2.614.015,13 (USD 4.025.583,30) en de rente tot en met 5 juli 2013 voor een bedrag van ID 228.940,90 (USD 352.568,99). Deze lening zal in 24 gelijke halfjaarlijkse termijnen van elk groot ID 167.079,96 (USD 257.303,14) worden afgelost te beginnen op 5 januari 2014 en eindigende op 5 juli 2025. Een halfjaarlijkse termijn bestaat uit een aflossingsbestanddeel van ID 118.456,50 (USD 182.423,01) en een rentebestanddeel van ID 48.623,46 (USD 74.880,13). Momenteel is er een betalingsachterstand van 4 halfjaarlijkse termijnen gelijk aan ID 668.319,84 (USD 985.564,25).

Per ultimo van het verslagjaar bedraagt de lening ID 2.842.956,03 (USD 4.347.206,47).

De bedragen van beide leningen zijn omgerekend tegen de koers per 31 december 2013 ID 1 = USD 1,54 met uitzondering van de betalingsachterstanden (reeds vervallen termijnen). Dit gedeelte is omgerekend tegen de koers per betaaldatum c.q. vervaldatum van de termijnen. De omrekeningskoers is vanaf ultimo 2013 gehandhaafd op 1,54 waarbij koersresultaten worden verwerkt op het moment dat de termijnen vervallen of aflossingen plaatsvinden gedurende de looptijd van de leningen.

Wij zijn met het Ministerie van Financiën bezig om een betalingsregeling te treffen voor de ontstane betalingsachterstanden.

Lening o/g N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. N.U.B. 1)

Betreft een kredietfaciliteit van USD 1,0 miljoen bij N.V. N.U.B. d.d. 17 juli 2007. Het aanvankelijk krediet van USD 1,0 miljoen is op 17 april 2009 verhoogd met USD 3,5 miljoen, op 14 augustus 2009 verhoogd met USD 5,65 miljoen, op 16 maart 2010 verhoogd met USD 2,35 miljoen, op 11 augustus 2011 verhoogd met USD 2,5 miljoen, op 12 september 2012 verhoogd met USD 4,1 miljoen en op 5 juli 2013 is deze faciliteit nogmaals met een bedrag van USD 2,2 miljoen verhoogd. De kredietfaciliteit bedraagt diensgevolge maximaal USD 21,3 miljoen en is bestemd voor afronding van de oliesteiger en de rehabilitatie, uitbreiding en modernisering van de Nieuwe Haven te Paramaribo. Het rentepercentage bedraagt 6,8 procent per jaar voor het krediet tot USD 5.075 miljoen en over het resterende deel van het krediet van USD 16.225 miljoen 6,0 procent per jaar. De rente wordt berekend over het uitstaande bedrag. Ingaande eind juli 2013 is gedurende 10 maanden de maandelijkse aflossing verhoogd van USD 125.000 naar USD 150.000, verhoogd met rente afgelost te worden op straffe van 0,25 procent boeterente per dag. Hierna zullen gedurende de resterende looptijd van het krediet de maandelijkse termijnen USD 250.000 bedragen, verhoogd met rente op straffe van 0,25 procent boeterente per dag. Per ultimo van het verslagjaar was in totaal een bedrag van USD 20.627.079 (2014: USD 18.335.448) getrokken waarvan per balansdatum USD 15.060.000 (2014: USD 11.810.000) is afgelost.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Lening o/g N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. N.U.B.2)

Op 26 augustus 2013 is een nieuw krediet met N.V.N.U.B aangegaan voor een maximumbedrag van USD 35 miljoen ten behoeve van bouwwerken van het bedrijf. Het rentepercentage van dit krediet bedraagt 5,9 procent per jaar. De rente wordt berekend over het uitstaand saldo. De maandelijkse aflossing bedraagt ingaande eind september 2013 tot en met 30 juni 2018 USD 50.000 en daarna gedurende de resterende looptijd van het krediet USD 300.000, verhoogd met rente op straffe van 0,25 procent boeterente per dag.

Op 5 november 2015 is dit krediet verhoogd met een bedrag van USD 2.288.475 naar USD 37.288.475. Over deze verhoging zal de rente gedurende de periode november 2015 tot en met november 2022 1,75 procent per jaar bedragen en daarna tot aan de dag der algehele voldoening 5,9 procent per jaar. Op 9 maart 2016 is dit krediet wederom verhoogd met een bedrag van USD 1.312.074 naar USD 38.600.549. Over deze verhoging zal de rente gedurende de periode maart 2016 tot en met maart 2019 3 procent per jaar bedragen en daarna tot aan de dag der algehele voldoening 5,9 procent per jaar. Per eind november 2015 is de maandelijkse aflossing van het totaal krediet verhoogd van USD 50.000 naar USD 60.000 tot en met 30 juni 2018 en daarna gedurende de resterende looptijd van het krediet naar USD 310.000. Per ultimo van het verslagjaar was in totaal een bedrag van USD 24.072.790 (2014: USD 14.118.352) getrokken waarvan per balansdatum USD 1.679.904 (2014: USD 859.904) is afgelost.

Lening o/g N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf (N.V. N.U.B.3)

Op 24 maart 2015 is ten behoeve van het project grondverbetering en de bouw van een nieuwe kade te Bacovensteiger een nieuw krediet met N.V. N.U.B. aangegaan voor een bedrag van USD 29.570.205. Het rentepercentage van dit krediet bedraagt 1,75 procent per jaar gedurende 3 jaren en daarna 5,9 procent per jaar tot aan de dag der algehele voldoening van dit krediet. De rente wordt berekend over het uitstaand saldo. De maandelijkse aflossing bedraagt ingaande eind maart 2015 USD 100.000, verhoogd met rente op straffe van 0,25 procent boeterente per dag. Per 1 januari 2020 zal de maandelijkse aflossing op de hoofdsom worden verhoogd met het vrijgekomen bedrag na de aflossingen van de vorige kredieten. Per ultimo van het verslagjaar was in totaal een bedrag van USD 5.724.334 getrokken waarvan per balansdatum USD 1 miljoen is afgelost.

Lening o/g Hakrinbank/De Surinaamsche Bank/Republic Bank (voorheen RBC Royal Bank (Suriname) NV)

Op 25 januari 2010 is als onderdeel van de co- financieringsovereenkomst d.d. 10 februari 2010 tussen Het Ministerie van PLOS en N.V. Havenbeheer Suriname een investeringskrediet gesloten van maximaal SRD 28 miljoen waarin de Hakrinbank N.V., De Surinaamsche Bank N.V. en de Republic Bank (voorheen RBC Royal Bank (Suriname) N.V.) met respectievelijk SRD 9,4 miljoen, SRD 9,3 miljoen en SRD 9,3 miljoen participeren. De Hakrinbank N.V. treedt op als administrerende bank. Het rentepercentage van het krediet bedraagt 11,5 procent per jaar. Per 1 mei 2015 hebben de Hakrinbank N.V. en de Republic Bank (voorheen RBC Royal Bank (Suriname) N.V.) het jaarlijkse rentepercentage verhoogd naar 12,0 procent terwijl De Surinaamsche Bank haar jaarlijkse rentepercentage per 1 oktober 2015 heeft verhoogd naar 12,0 procent en vervolgens per 1 december 2015 naar 13,0 procent.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

De omrekeningskoers is vanaf ultimo 2011 gehandhaafd op 2,78 waarbij koersresultaten worden verwerkt op het moment dat aflossingen plaatsvinden gedurende de looptijd van de lening. Deze koersresultaten worden in mindering van de rentelasten gebracht.

De overige voorwaarden van de verschillende bankinstellingen is als volgt :

Investeringskrediet Hakrinbank N.V.

Het krediet bedraagt SRD 9,4 miljoen en heeft een looptijd van 120 maanden en wordt maandelijks, na een aflossingsvrije periode van 12 maanden, ingaande ultimo januari 2011, met minimaal SRD 140.377, inclusief interest, afgelost. Gedurende de aflossingsvrije periode is de opgeboekte interest maandelijks voldaan. Het saldo van deze lening ultimo 2015 bedraagt USD 1.959.608 (2014: USD 2.307.318).

Investeringskrediet De Surinaamsche Bank N.V.

Het krediet bedraagt SRD 9,3 miljoen en heeft een looptijd van 120 maanden en wordt maandelijks, na een aflossingsvrije periode van 12 maanden, ingaande ultimo januari 2011, met minimaal SRD 86.112, exclusief interest, afgelost. De interest wordt maandelijks afzonderlijk in rekening worden gebracht. Gedurende de aflossingsvrije periode is de opgeboekte interest maandelijks voldaan. Het saldo van deze lening ultimo 2015 bedraagt USD 1.486.791 (2014: USD 1.858.498).

Investeringskrediet Republic Bank (voorheen RBC Royal Bank (Suriname) N.V.)

Het krediet bedraagt SRD 9,3 miljoen en heeft een looptijd van 120 maanden en wordt maandelijks, na een aflossingsvrije periode van 12 maanden, ingaande ultimo januari 2011, met minimaal SRD 138.608,19, inclusief interest, afgelost. Gedurende de aflossingsvrije periode is de opgeboekte interest maandelijks voldaan. Het saldo van deze lening ultimo 2015 bedraagt USD 1.949.182 (2014: USD 2.291.411).

Bij het niet tijdig voldoen van de gearrangeerde en overeengekomen aflossing(en) van de aflopende faciliteit zullen de banken, naast de overeengekomen debetrente, aan het eind van de maand een additionele achterstandsheffing in rekening brengen van 2 procent per maand over de achterstanden.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg) bij rapport d.d. 1 april 2016

Dekking krediet:

1. Ten laste van de vennootschap is ten behoeve van de banken een gezamenlijk eerste krediethypotheek van SRD 16 miljoen gevestigd op:
 - Het recht van erfpacht groot 2.5601 ha met al hetgeen erop staat, aangeduid met de letters ABCDE en het nummer 1, gelegen te Paramaribo aan de Havenlaan Zuid en de Havenlaan West en deel uitmakende van het perceelland groot 49.5176 ha, waarover handelt de erfpachtbeschikking d.d. 09.11.1971, no. D 2311.
 - Het recht van erfpacht groot 2,1692 ha met al hetgeen erop staat, aangeduid met de letter ABCD en het nummer 11, gelegen te Paramaribo ten Zuiden van het Haventerrein en deel uitmakende van het perceelland groot 49.5176 ha, waarover handelt de erfpachtbeschikking d.d. 09.11.1971, no. D 2311.
 - Het recht van erfpacht groot 2.518 m2 met al hetgeen erop staat, aangeduid met de letters ABCD en het nummer 111, gelegen te Paramaribo aan het verlengde van de Mangrovestraat (weg naar de Oliesteiger) en deel uitmakende van het perceelland groot 49.5176 ha, waarover handelt de erfpachtbeschikking d.d. 09.11.1971, no. D 2311.
2. Een notariële volmacht tot het vestigen van een tweede krediethypotheek van SRD 20.2 miljoen, ten laste van de vennootschap, ten behoeve van de banken gezamenlijk op de percelen genoemd onder punt 1.
3. Een negatieve hypotheekverklaring met hypotheekbelofte aan de banken gezamenlijk op de percelen genoemd onder punt 1.
4. Fiduciaire eigendomsoverdracht (f.e.o.) van de bedrijfsinventaris en overige roerende goederen aan de banken gezamenlijk.
5. Cessie van alle boekvorderingen aan de banken gezamenlijk.
6. Bijzondere cessie van de vorderingen op de terminal operators, uit hoofde van de lease van een deel van het terrein aan de banken gezamenlijk.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.1 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Kortlopende schulden

De verplichtingen op korte termijn zijn als volgt opgebouwd:

	2015	2014
	USD	USD
Accountantskosten en advieskosten over 2014/2015	28,080	38,340
Huurwaardebelasting over 2005-2007 t/m 2015	17,760	14,915
Af te dragen loonbelasting en AOV premie	176,103	131,817
Verplichting inzake projecten	721,746	27,699
Reservering naheffing loonbelasting en AOV- premie 2003-2008	35,124	35,124
Reservering onderhoudskosten emplacement	116,340	131,096
Te betalen kosten financiële en fiscale diensten door derden	30,110	46,610
Te betalen rentekosten langlopende lening	2,488,177	1,879,074
Te betalen kosten nutsbedrijven	37,982	26,801
Te betalen kosten voor medische diensten	-	75,000
Overige schulden en overlopende passiva	958,300	413,256
Gecontracteerde bedragen De Boer B.V. en ACE Consultancy	-	31,248
Aflossing Lening Islamic Development Bank	5,972,058	4,808,322
Aflossing Lening N.V. NUB 1 t/m 3	4,920,000	3,900,000
Aflossing Lening Hakrinbank N.V.	266,144	289,727
Aflossing Lening De Surinaamsche Bank N.V.	255,778	308,461
Aflossing Lening Republic Bank (voorheen RBC Royal Bank)	261,511	292,993
	<u>16,285,213</u>	<u>12,450,483</u>

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Investeringsverplichtingen

In het verslagjaar zijn er verschillende projecten in uitvoering waarvoor de vennootschap zich heeft gecommitteerd. De verplichtingen die hieruit voortvloeien bedragen in totaal USD 36.441.612 (2014: USD 23.846.200) gedekt door kredieten van aannemers voor in totaal USD 88,0 miljoen. Op 2 maart 2016 en 9 mei 2016 zijn deze kredieten nog eens verruimd met een bedrag van in totaal USD 14,5 miljoen waardoor het totaal aan kredieten USD 102,5 miljoen bedraagt.

Compensabele verliezen

Voor compensabele verliezen is geen belastingvordering in de balans opgenomen omdat realisatie daarvan nog niet waarschijnlijk is. Het totaalbedrag aan compensabele verliezen bedraagt per 31 december 2015 USD 9,8 miljoen. De compensabele verliezen zijn gedurende 7 jaar verrekenbaar.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.2

bij rapport d.d. 1 april 2016

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING OVER 2015

Bruto-omzet

De bruto-omzet van de vennootschap is als volgt samengesteld:

	2015	2014
	TUSD	TUSD
	2015	2014
	USD	USD
Verwerkingsheffing	8,745,962	8,747,049
Verhuur van ruimten (w.o. opslagcapaciteit, gebouwen en terreinen)	5,100,194	4,591,382
Liggelden	799,325	725,402
Koelcontainer opbrengsten	1,154,035	1,183,862
Opbrengst uit levering van water en elektra	78,368	60,726
Opbrengsten Nickerie (Verwerkingsheffing, Doorvoer e.d.)	71,720	127,050
	15,949,604	15,435,471
Overige opbrengsten	121,375	146,147
Totaal der bruto-omzet	16,070,979	15,581,618

Afschrijvingen

De afschrijvingen betreffen de afschrijvingslasten van de immateriële en materiële vaste activa en zijn als volgt opgebouwd:

Gekapitaliseerde erfpachtcanon	55	55
Afschrijvingskosten materiële vaste activa:		
infrastructuur	4,037,979	3,875,254
gebouwen en opstallen	470,054	558,411
vervoermiddelen	63,295	84,568
bedrijfsmiddelen	109,457	110,388
machines	68,642	68,642
	4,749,427	4,697,263
	4,749,482	4,697,318

Bijzondere waardevermindering Haven Nickerie

De bijzondere waardevermindering is gebaseerd op de verwachting dat de boekwaarde van Haven Nickerie hoger is dan de realiseerbare waarde. In 2014 is 50 procent van de boekwaarde per ultimo 2014 en in 2015 is de resterende boekwaarde per ultimo 2015 afgewaardeerd.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.2 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Personeelskosten

De personeelskosten zijn als volgt samengesteld:

	2015	2014
	USD	USD
Lonen, salarissen, vakantietoeslag, gratificaties en jubilea	3,087,467	2,832,212
Overwerk	143,496	148,453
Emolumenten: kostenvergoedingen en toelagen	534,953	491,273
Sociale lasten inclusief pensioenkosten	713,251	528,747
Medische kosten	1,087,482	292,544
Overige personeelskosten	147,900	175,945
	<u>5,714,549</u>	<u>4,469,174</u>

Personeel in dienst van vennootschap ultimo boekjaar	188:136 m/ 52v	187:134 m / 53v
Gemiddeld aantal personeelsleden	188	184

Lonen, salarissen, vakantietoeslag, gratificaties en jubilea

De lonen, salarissen, vakantietoelagen en gratificaties luiden in US-dollars en worden uitgekeerd voor de tegenwaarde in Surinaamse dollars.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn verdeeld naar kostensoort als volgt opgebouwd:

	2015	2014
	USD	USD
Onderhoud en reparatie gebouwen, terreinen en infrastructuur	882,634	835,768
Voorziening Baggerwerkzaamheden Nickerie rivier (vrijval)	-	(1,750,000)
Voorziening Baggerwerkzaamheden Suriname rivier	130,000	130,000
Training, opleiding en seminars	194,796	197,565
Elektra/water	307,552	280,106
Huisvestingskosten	147,285	122,823
Diensten en adviezen van derden	108,070	86,388
Kantoorkosten	110,395	96,983
Accountantskosten	41,580	36,180
Gemeenschapsontwikkeling	211,993	132,873
Advertenties en reclamekosten	59,415	33,680
Transportkosten	40,652	49,460
Reis en verblijfskosten	12,342	50,875
Honorarium raad van commissarissen	78,289	80,340
Communicatiekosten	60,220	45,374
Representatiekosten	33,457	30,968
Aanhuur vaar en voertuigen	14,982	22,414
Voorziening debiteuren	252,450	620,955
Overige algemene kosten	289,444	471,539
	<u>2,975,556</u>	<u>1,574,291</u>

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 4.2 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Financiële baten en lasten

Deze post is als volgt opgebouwd:

	2015	2014
	USD	USD
Saldo interestbaten/(lasten)	(1,207,163)	(1,439,992)
Overige financiële baten /(lasten)	(18,597)	3,678
Saldo financiële baten/(lasten)	<u>(1,225,760)</u>	<u>(1,436,314)</u>

De totale interestbaten/(lasten) over 2015 bedragen USD 2.317.782 (2014: USD 1.952.416) inclusief een voordelig bedrag aan koersresultaten groot USD 206.348 (2014: USD 170.214) van dat deel van de (langlopende) schulden in SRD waarvoor vanaf ultimo 2011 de omrekeningskoers van 2,78 wordt gehandhaafd en verwerkt wordt op het moment dat de aflossingen plaatsvinden. Verder is een bedrag van USD 1.110.618 (2014: USD 512.424) geactiveerd als projectkosten. De overige financiële baten/ (lasten) betreffen koersverschillen als gevolg van omrekening en bankkosten.

OVERIGE GEGEVENS

Aan: De Directie en Raad van Commissarissen van N.V. Havenbeheer Suriname

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Wij hebben de in dit rapport op pagina 18 tot en met 41 opgenomen jaarrekening 2015 van N.V. Havenbeheer Suriname te Paramaribo gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015, de winst- en verliesrekening over 2015 en het kasstroomoverzicht over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met de door onze beroepsorganisatie uitgevaardigde controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van N.V. Havenbeheer Suriname per 31 december 2015 en van het resultaat en de kasstromen over 2015 in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Paramaribo, 24 januari 2017

BDO Assurance N.V.

Namens deze

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'N.T.H. Veerman', written over a horizontal blue line.

N.T.H. Veerman RA
Partner

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2014

Bijlage 5

bij rapport d.d. 1 april 2016

Gebeurtenissen na balansdatum

Op 9 maart 2016 is het krediet van N.V. N.U.B (lening 2) verhoogd met een bedrag van USD 1.312.074 naar USD 38.600.549 in verband met de realisatie van aanvullende opslagruimte voor lege containers. Over deze verhoging zal de rente gedurende de periode maart 2016 tot en met maart 2019 3 procent per jaar bedragen en daarna tot aan de dag der algehele voldoening 5,9 procent per jaar.

In mei 2016 is de kredietovereenkomst met N.V. NUB verruimd met USD 13.154.625 in verband met de uitvoering van het project "uitbreiding terrein voor afhandeling containers met inpoldering d.m.v. damwandconstructies Fase 1". De aannemer zal in aanmerking komen voor financiering en uitvoering van het totale project (fase 1, 2 en 3), mits overeenstemming wordt bereikt tussen N.V. NUB en N.V. Havenbeheer Suriname over de te hanteren eenheidsprijzen en totaalom. De aflossing van de verruiming van het krediet zal pas aanvangen na aflossing van de verstrekte voorgaande kredieten. Voor de verruiming geldt een rentepercentage van 1,75% voor de eerste 24 maanden en daarna 5%.

Statutaire winstbestemming

Op grond van artikel 22 lid 1 zal 20 procent van de winst in het algemeen reservefonds worden gestort. Conform artikel 22 lid 2 (ex-artikel 33 lid 3) van de ondernemingsstatuten van N.V. Havenbeheer Suriname staat de resterende nettowinst ter beschikking van de aandeelhouders.

Vaststelling jaarrekening voorgaande boekjaren

De jaarrekeningen 2011 tot en met 2013 zijn op 18 november 2015 vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het nettoresultaat over 2011 van USD 940.597, het nettoresultaat over 2012 van USD 1.732.029 en het nettoresultaat over 2013 van USD 1.122.988 zijn volledig aan het algemeen reservefonds toegevoegd. Het negatief nettoresultaat over 2014 van USD 4.179.054 is in afwachting op het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in het eigen vermogen onder de post 'Onverdeeld resultaat voorgaand boekjaar' opgenomen. Na vaststelling van de jaarrekening 2014 zal het verlies over het boekjaar ten laste van het algemeen reservefonds worden gebracht.

Winstbestemming verslagjaar

Het nettoverlies over het boekjaar groot USD 5.626.410 is opgenomen onder de post 'Resultaat boekjaar'. In artikel 23 van de statuten is aangegeven dat het algemeen reservefonds mede bestemd is voor dekking van verliezen welke de vennootschap mocht lijden. Na vaststelling van de jaarrekening 2015 door de algemene vergadering van aandeelhouders zal het verlies over het boekjaar ten laste van het algemeen reservefonds worden gebracht.

N.V. Havenbeheer Suriname Interne Jaarrekening 2015

Bijlage 5 (vervolg)

bij rapport d.d. 1 april 2016

Directie en Raad van Commissarissen

De Directie in het verslagjaar is gevoerd door de heer Drs. A. Talea (Managing Director).

In het verslagjaar tot 18 november 2015 was het toezichthoudend orgaan als volgt samengesteld:

de heer A. Gesser	- President Commissaris
de heer C. Nelson	- Commissaris
de heer A. Kalpoe	- Commissaris
de heer R. Ganpat	- Commissaris
de heer G. Corinde	- Commissaris
de heer R. Bhola	- Commissaris

Per 18 november 2015 is het oude toezichthoudend orgaan vervangen en als volgt samengesteld:

de heer C. Nelson	- President Commissaris
de heer J. Slijngaard	- Commissaris
de heer A. Wolf	- Commissaris
de heer K. Donk	- Commissaris
mevrouw A. Linger	- Commissaris